

RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG TE ANTWERPEN

BESCHIKKING

Wij, C. Claus, ondervoorzitter, dd. voorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, bijgestaan door A. Leppens, griffier.

De wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken is toegepast.

Gezien het hieraangehecht verzoekschrift dd° 6 april 2010, ingediend door Meester Stefan Sottiaux en Meester Leopold Schellekens, advocaten te Brussel en kantoor houdende aan de Loksumstraat 25, handelend voor de verzoekende partijen en de redenen er in aangehaald.

Gezien artikel 584 van het Gerechtelijk Wetboek.

Overwegende dat er zich met betrekking tot de organisatie van de lezing van de Nederlandse schrijver Benno B in de gebouwen van de Universiteit Antwerpen maatregelen opdringen teneinde oproer en intimidatie te vermijden en de veiligheid en rust van éénieder te verzekeren.

Dat de maatregelen belangrijk zijn teneinde de fundamentele rechten en vrijheden waaronder de vrijheid van meningsuiting en het verbod van discriminatie, die de pijlers zijn van een democratische samenleving te waarborgen.

Dat ten genoegte van recht blijkt dat de volstreckte noodzaak aanwezig is om wegens hoogdringendheid de gevraagde maatregelen te bevelen.

OM DEZE REDEN

Rechtsprekende na behandeling en beraad in raadkamer.

Leggen éénieder - alleen of in groep - verbod op om de vreedzame toegang tot de aula van de Universiteit Antwerpen waar de volgende voordracht van de heer Benno B zal plaatsvinden, te verhinderen;

Leggen éénieder - alleen of in groep - verbod op handelingen te stellen die indruisen tegen de vrijheid van meningsuiting en tegen het Gelijkheidsrecht en die van aard zouden zijn om de orde te verstoren of de toehoorders of de heer Benno B te intimideren tijdens de volgende voordracht in de gebouwen van de Universiteit Antwerpen en dit onder verbeurte van een dwangsom van 25.000 euro per vastgestelde inbreuk;

Laten de instrumenterende gerechtsdeurwaarder toe beroep te doen op de openbare macht teneinde naleving van huidige beschikking af te dwingen;

Gebieden te openbare macht om de identiteit van de personen die zich tegen de uitvoering van huidige beschikking zouden verzetten en die haar zullen aangeduid worden door de instrumenterend gerechtsdeurwaarder op te nemen;

Veroordelen elke persoon die zou weigeren zijn of haar identiteit kenbaar te maken na betekening van huidige beschikking tot betaling van een dwangsom van 2000 euro.

Gegeven te Antwerpen in raadkamer op zeven april tweeduizend tien

De Griffier,

De dd. Voorzitter,

**EENZIJDIG VERZOEKSCIIRIFT
BIJ VOLSTREKTE NOODZAKELIJKHEID**

**AAN DE VOORZITTER VAN DE RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG TE
ANTWERPEN,**

TEN VERZOEKE VAN,

1. **De STAD ANTWERPEN**, vertegenwoordigd door het College van burgemeester en schepenen van de Stad Antwerpen, gevestigd op het stadhuis te 2000 Antwerpen, Grote Markt 1;

2. De heer **Patrick JANSSENS**, in zijn hoedanigheid van burgemeester van de stad Antwerpen, met kantoor gevestigd op het stadhuis te 2000 Antwerpen, Grote Markt 1;

Verzoekers

Hebbende als raadsman Meesters **Stefan SOTTIAUX en Leopold SCHELLEKENS**, advocaten, met kantoor te 1000 Brussel, Loksumstraat 25,

GEVEN MET EERBIED TE KENNEN

1 BONDIGE SCHETS VAN DE FEITEN

1. Op woensdagavond 31 maart 2010 was in een aula van de Universiteit Antwerpen (UA) een lezing gepland van de Nederlandse schrijver Benno B onder de titel "Leve God, weg met Allah". Deze lezing was georganiseerd door de Vrijzinnige Dienst van de Universiteit Antwerpen.

2. Op de website van S4B werd opgeroepen om de orde tijdens deze lezing te verstoren. De politie heeft de Universiteit Antwerpen hiervan op de hoogte gebracht, waarna een aantal veiligheidsmaatregelen genomen. Er was een versterkte politiemacht aanwezig aan de gebouwen van de Universiteit Antwerpen. Twee agenten in burger waren aanwezig in het auditorium. De eerste rijen van het auditorium bleven onbezet en het publiek in de zaal werd gefilmd. Er werden ook afspraken voorgesteld. Mensen met vragen of opmerkingen moesten wachten tot de heer B klaar was met zijn betoog. Er werd herhaaldelijk beklemtoond vóór de start van de lezing dat ieder die het niet eens was met de voorgestelde afspraken of maatregelen de zaal diende te verlaten.

3. Ondanks al deze inspanningen verstoorden een groep radicale moslims de lezing. Er werd bedreigende taal geuit tegenover de spreker. Na een paar rumoerige minuten werd - om een escalatie te voorkomen - door de organisator noodgedwongen beslist om de zaal te ontruimen en de lezing af te blazen.

4. De Vrijzinnige Dienst van de Universiteit Antwerpen reageerde "aangeslagen en ontgoocheld" en had het over "ontoelaatbare inperking van de vrije meningsuiting". Ook de Stad Antwerpen en diens Burgemeester, de Minister van Binnenlandse Zaken, en het Centrum voor Gelijkheid en voor Racismebestrijding veroordeelden de actie en betreurden het niet respecteren van de vrije meningsuiting.

5. Er zal binnen korte termijn een nieuwe datum worden afgesproken voor de organisatie van de lezing van de heer B. Er wordt gevreesd dat deze nieuwe lezing opnieuw aanleiding zal geven tot oproer en intimiderend gedrag.

2 IN RECHTE

2.1 Verzoekers hebben belang bij hun vordering

6. Eerste verzoeker heeft ondermeer tot taak te voorzien, ten behoeve van de inwoners, in een goede politie, met name op het vlak van veiligheid en rust, in openbare gebouwen binnen de stad (artikel 135 N.Gem.W. juncto 42, § 3 Gemeentedecreet).

De tweede verzoeker is belast met de uitvoering van de politiewetten, de politiedecreten, de politicordonnanties, de politieverordeningen en de politiebepalingen van de stad. Hij kan alle maatregelen nemen met een individuele of bijzondere draagwijdte die tot doel hebben om binnen de stad de openbare veiligheid, rust of gezondheid te waarborgen (artikel 133 N.Gem.W. juncto 42, § 3 en 64, § 1 Gemeentedecreet).

7. De Politiecodex van de stad Antwerpen bevat een aantal bepalingen voor samenscholingen, openbare vergaderingen en manifestaties in open lucht en/of op de openbare weg (Hoofdstuk 3, Afdeling Mg 2). De vraag rijst evenwel of de huidige Politiecodex de verzoekers de bevoegdheid biedt om een samenschooling, openbare vergadering en/of manifestatie op het privaat domein van de Universiteit Antwerpen aan ordemaatregelen te onderwerpen. Verzoekers onderzoeken momenteel op welke manier een voorafgaande meldingsplicht, en eventueel bijkomende sancties voor personen die de openbare orde verstoren bij gelijkaardige evenementen, in de politiecodes kunnen worden opgenomen. Hierbij komt nog dat de Raad van State het straatverbod dat artikel 291 van de Politiecodex invoerde als onwettig werd beschouwd door de Raad van State op grond van de overweging dat dit beschouwd wordt als een administratieve sanctie die niet voorzien is in artikel 119bis, § 2 N.Gem.W. (arrest nr. 197.212 van 23 oktober 2009). Deze bepaling biedt dus geen soelaas voor een ingrijpen vanwege de stad.

Het verhinderen van oproer bij de nieuwe lezing die door de heer B zal worden gegeven, kan bijgevolg alleen worden vermeden via een tussenkomst van Uw Zetel.

8. Aangezien verzoekers instaan voor de openbare orde en veiligheid binnen de stad en een tussenkomst van Uw Zetel vereist is om oproer en intimidatie bij een nieuwe lezing te verhinderen, hebben verzoekers een persoonlijk, concreet en actueel belang om de maatregelen te vorderen die hierna worden toegelicht.

2.2 Een onmiddellijke beslissing is vereist om een ernstige schade te voorkomen

9. Er is sprake van een spoedeisend geval in de zin van artikel 584 Ger.W. wanneer een onmiddellijke beslissing wenselijk is om schade van een bepaalde omvang dan wel ernstige ongemakken te voorkomen (Cass., 21 mei 1987, Arr.Cass., 1986-87, 1287; Cass., 11 mei 1990, R. W., 1990-91, 987; Cass., 13 september 1990, Arr.Cass., 1990-91, 42).

Zodra de rechter in kort geding vaststelt dat de zaak spoedeisend is, is hij niet verplicht nader in te gaan op het verweer van degene tegen wie de maatregel wordt gevraagd en dat gebaseerd is op het materiële recht (Cass. 4 februari 2000, R.W. 2000-01, 813).

10. De vordering van de verzoekers is met de door artikel 584 Ger.W. vereiste spoedeisendheid behept. Er zal immers binnen afzienbare tijd een nieuwe lezing worden gehouden door de heer B in de gebouwen van de Universiteit Antwerpen. De kans is reëel dat deze nieuwe lezing opnieuw aanleiding geeft tot oproer en intimidatie vanwege gedaagden, terwijl de huidige reglementering de verzoekers niet de nodige middelen toekent om deze acties binnen de gebouwen van de Universiteit Antwerpen te verhinderen. Een bijkomende stok achter de deur, zoals een duidelijk en concreet gerechtelijk verbod gekoppeld aan een dwangsom, dringt zich dan ook op. Een onmiddellijke beslissing van Uw Zetel is bijgevolg vereist om oproer en intimidatie tijdens deze lezing, met alle negatieve gevolgen van dien op het vlak van de vrijheid van meningsuiting en het nondiscriminatiebeginsel (cfr hieronder) te voorkomen. De zaak is dus hoogdringend.

2.3 De gevorderde maatregelen zijn redelijk verantwoord en voorlopig en dienen in de gegeven omstandigheden te worden opgelegd

11. Dat de burgerlijke kortgedingrechter uitspraak doet "bij voorraad", en dit "zonder nadeel aan de zaak zelf toe te brengen (cf. artt. 584 en 1039 Ger.W.) wijst niet op een beperking van de recht sprekende bevoegdheid van de rechter in kort geding. Hiermee geeft de wetgever enkel te kennen dat de rechter ten gronde in geen enkel opzicht gehouden is door wat de rechter in kort geding beslist heeft. Zijn uitspraak is niet tegenstelbaar aan de bodemrechter. De voorzitter mag m.a.w. alle maatregelen bevelen die de rechten van de partijen niet definitief en onherroepelijk aantasten of hun rechtspositie overmatig bezwaren.

12. De gevorderde maatregelen beantwoorden aan deze vereisten aangezien zij er enkel toe strekken oproer en intimidatie te vermijden bij de nieuwe lezing die door de heer B zal worden gegeven binnen de gebouwen van de Universiteit Antwerpen en dit met het oog op het garanderen van de fundamentele rechten en vrijheden, waaronder de vrijheid van meningsuiting en het verbod van discriminatie, die inherent zijn aan een democratische samenleving.

13. De oproer tijdens de lezing van woensdag 31 maart 2010 heeft immers geleid tot het stopzetten van de lezing van de heer B. en aldus tot een inbreuk op de volgende (grond)rechten en wetgeving:

- De vrijheid van meningsuiting zoals ondermeer beschermd door artikel 10 EVRM en artikel 19 van de Grondwet.

Deze bepalingen verlenen het recht op vrijheid van mening en van meningsuiting, wat ook het recht inhoudt om niet verontrust te worden omwille van zijn meningen en het recht door om het even welk uitdrukkingmiddel inlichtingen en ideeën op te zoeken, te ontvangen en te verspreiden. De vrijheid van expressie en van informatie ondersteunt het project van een democratische samenleving en de eraan ten grondslag liggende fundamentele waarden. Zij is één van de belangrijkste waarborgen voor een democratische en pluralistische samenleving, waarin plaats moet zijn voor meningen, denkbeelden en informatie die hinderlijk kunnen zijn voor de overheid of bepaalde groepen in de samenleving. De vrijheid van meningsuiting geldt immers ook voor ideeën die "kwetsen, choqueren of verontrusten" (Handyside t. Verenigd Koninkrijk, 7 december 1976, para. 49). Dit volgt uit de vereisten van pluralisme, tolerantie en verdraagzaamheid zonder welke een democratische samenleving niet kan bestaan (ibid.).

In de huidige context moet er in het bijzonder op worden gewezen dat niet enkel de meningsuiting van de communicator (in casu de spreker) is beschermd. Ook de (potentiële) ontvanger, het publiek, heeft recht op informatie. Het Europees Hof erkende bij herhaling "het recht van het publiek om op deugdelijke wijze te worden geïnformeerd" en het "recht om informatie te ontvangen (zie vooral Open Door en Dublin Woman t. Ierland, 29 oktober 1992, para. 55).

Volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens veronderstelt het effectief genot van de vrijheid van meningsuiting niet alleen een negatieve onthoudingsplicht van de Staat, maar vereist artikel 10 EVRM "positieve beschermingsmaatregelen, zelfs in de relatie tussen individuen onderling" (Appleby t. Verenigd Koninkrijk, 6 Mei 2003, para. 39). Zo werd geoordeeld dat een Verdragsstaat de verplichting heeft positieve beschermingsmaatregelen te nemen om geweld tegen en intimidatie van journalisten te voorkomen (Ozgiir Gündent t. Turkije, 16 maart 2000, paras. 42-43). Deze verplichting geldt des te meer in de context van de universiteit. Het doel van een universiteit is immers een forum te bieden voor vrij onderzoek en vrije discussie, waarin burgers aangemoedigd worden om voor zichzelf te denken en hun eigen mening te vormen (zie E. BARENDT, Freedom of Speech, Oxford, OUP, 2007, 500).

- Het verbod van intimidatie en discriminatie op grond van levensbeschouwing en politieke overtuiging, zoals onder meer opgenomen in het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkheids- en gelijkebehandelingsbeleid (B.S. 23 september 2008).

Het decreet heeft tot doel discriminatie te bestrijden op grond van geslacht, leeftijd, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, geboorte, vermogen, geloof of levensbeschouwing, politieke overtuiging, taal, gezondheidstoestand, handicap, fysieke of genetische eigenschap, sociale positie, nationaliteit, zogenaamd ras, huidskleur, afkomst, of nationale of etnische afstamming (artikel 16, § 3).

Het decreet is van toepassing op alle Vlaamse bevoegdheden, waaronder het "onderwijs" (met inbegrip van het universitair onderwijs) en "de toegang tot en de deelname aan een economische, sociale, culturele of politieke activiteit die buiten de privésfeer worden aangeboden" (artikel 20, 5° en 8°).

Het decreet verbiedt elke vorm van discriminatie (artikel 15) binnen een van deze domeinen. Één van de zes uitdrukkelijk vermelde "vormen van discriminatie" betreft "intimidatie" (artikel 15, 3°). Met andere woorden: intimidatie is verboden bij de deelname aan elke onderwijs- of publiek toegankelijke sociale, culturele of politieke activiteit. Er is sprake van intimidatie "in geval van ongewenst gedrag dat verband houdt met een of meer van de beschermde kenmerken [in casu levensbeschouwing en politieke overtuiging] (...) en dat tot doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast en een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd." (artikel 17, § 1).

14. De kans is reëel dat oproer vanwege gedaagden tijdens de nieuwe lezing van de heer B aanleiding zal geven tot dezelfde inbreuken op de vrijheid van meningsuiting en het recht om niet te worden geïntimideerd op grond van levensbeschouwing en politieke overtuiging. Het is ook aan de lokale overheden (in casu de verzoekende partijen) om alle nodige maatregelen te nemen om deze (grond)rechten te garanderen bij hun burgers. Aangezien verzoekers menen dat de huidige reglementering ontoereikend is om deze fundamentele rechten van de burgers te beschermen, wordt huidige vordering ingesteld voor Uw Zetel.

Een tussenkomst van Uw Zetel is dus vereist met het oog op de vrijwaring van deze rechten. De gevorderde maatregelen strekken ertoe alle handelingen te verbieden die ingaan tegen de vrijheid van meningsuiting en tegen het verbod van discriminatie en intimidatie in het Gelijkekansendecreet en die van aard zouden zijn om de orde te verstoren tijdens de volgende voordracht van de heer B in de gebouwen van de Universiteit Antwerpen en dit onder verbeurte van een dwangsom van 25.000 euro per inbreuk. Verzoekers wensen hierbij te benadrukken dat het niet de bedoeling is het recht van vrije meningsuiting van de toehoorders te belemmeren, maar uitsluitend elke handeling te vermijden die van aard zou zijn de andere toehoorders of de heer B te intimideren (en derwijze hun recht op vrije meningsuiting te verhinderen) of de orde tijdens de lezing te verstoren.

2.4 Een procedure via eenzijdig verzoekschrift is volstrekt noodzakelijk

15. De volstreekte noodzaak is gegrond op het feit dat het onmogelijk is de wederpartij te identificeren Monard et D. Degreef, Het eenzijdig verzoekschrift, Kluwer, 1998, 26 env. En de aldaar geciteerde rechtspraak). Er kan inderdaad niet worden voorspeld wie precies de volgende lezing van de heer B zal trachten te verhinderen. Evenmin kan de exacte rechtsvorm (zo die al bestaat), laat staan de maatschappelijke zetel of de bestuurders van de organisatie S4B worden achterhaald. Evenmin kan de identiteit worden achterhaald van de fysieke personen die de lezing van 31 maart 2010 hebben verhinderd, aangezien de politie weigert de identiteit van deze personen vrij te geven (cf. het e-mailbericht van de politie van 3 april 2010).

OM DEZE REDENEN

Onder alle voorbehoud en zonder enige nadelige erkenning

BEHAGE HET DE VOORZITTER

De vordering van verzoekers ontvankelijk en gegrond te horen verklaren;

Dienvolgens:

- Aan eenieder - alleen of in groep - het verbod op te leggen om de vreedzame toegang tot de aula van de Universiteit Antwerpen waarin de volgende voordracht van de heer Benno B zal plaatsvinden, te verhinderen;
- Aan eenieder - alleen of in groep - alle handelingen te verbieden die ingaan tegen de vrijheid van meningsuiting en tegen het Gelijkekansendecreet en die van aard zouden zijn om de orde te verstoren of de toehoorders of de heer Benno B te intimideren tijdens de volgende voordracht van de heer Benno B in de gebouwen van de Universiteit Antwerpen;

- Te bevelen dat enige inbreuk op de tussen te komen beschikking gesanctioneerd zal worden met een dwangsom gelijk aan 25.000 euro aan verzoekers, vanaf de uitspraak van de beschikking;
- De instrumenterend gerechtsdeurwaarder toe te laten om een beroep te doen op de openbare macht om de naleving van deze beschikking af te dwingen;
- De openbare macht te gebieden om de identiteit van de personen op te nemen die zich tegen de uitvoering van de huidige beschikking zouden verzetten en die haar zullen aangeduid worden door de instrumenterend gerechtsdeurwaarder en elke persoon die zou weigeren zijn/haar identiteit kenbaar te maken na betekening van het tussen te komen vonnis te veroordelen tot de betaling van een dwangsom van 2.000 EUR aan verzoekers;
- Te zeggen dat huidige beschikking uitvoerbaar is op vertoon van een gelijklopende expeditie of de minuut;

Brussel, 6 april 2010, Voor verzoeksters
Een- van bun raadsliden,

Inventaris der stukken:

1. Krantenuittreksels;
2. Uittreksels uit de Politiecodex van de stad Antwerpen
3. Arrest RvS van 23 oktober 2009;
4. Mail van de Politic van de stad Antwerpen.